

Nemačka lirika

HELMUT HAJSENBITEL (1921)

JEDNOSTAVNE REČENICE

*dok stojim pada senka
jutarnje sunce projektuje prvi crtež
cvetanje je smrtna opasnost
složio sam se
živim*

KOMBINACIJE

1.

*Noć je mastru svetiljki
i stranžnjih svetlosti automobila.
Na nepomičnoj površini Alstera stoje
beli barjaci noći.
Pod drvećem idu senke.
To idem ja.*

2.

*Razgovori mračne komore.
Sećanja mračne komore.
Rešetke senki nad topljenjem leda.
Na ogledalastim krakovima stoje
svetlosti na obali.
Neosvetljena mesta procvetaja.*

3.

*Sve te reči.
Inventar mogućnosti.
Ne zaboravi.
Pričanja o gramofonskim pločama.
Sećanje traka tonfilmova odigranih.*

4.

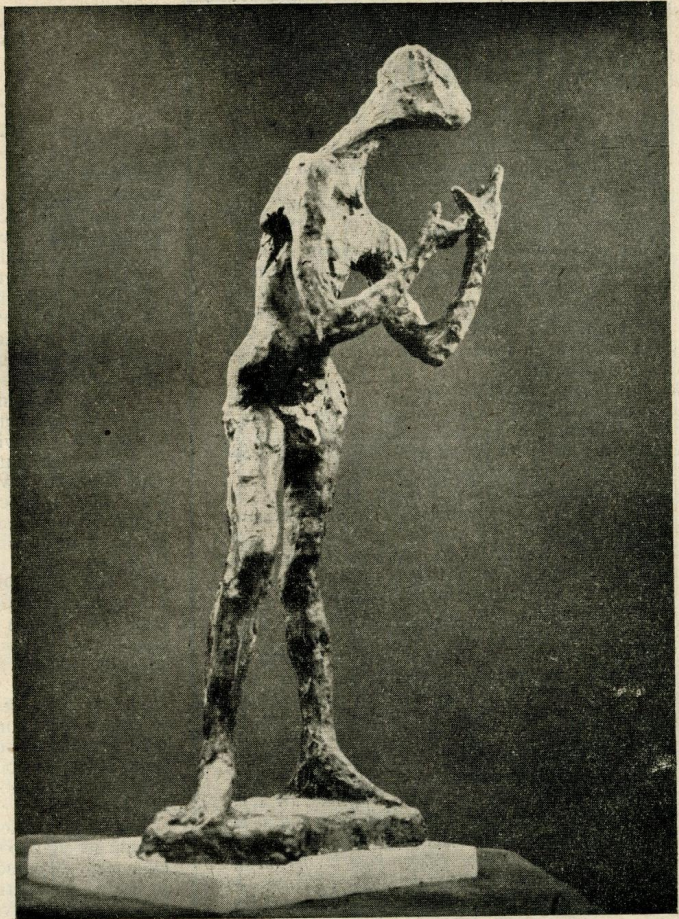
*I pitanja su one rečenice koje
izgovoriti ne mogu.
I misli su one ptice koje odlete
i ne vraćaju se više.*

Preveo Ivan IVANJI



HELMUT HAJSENBITEL

34 godine. Stan; Hamburg. Zenjen. Amputacija leve ruke (1941 — Rusija) — ratni invalid. Studije (za-počete): arhitektura. Studije (završene): nemački i istorija umetnosti. Piše od 15 godine povremeno. 1954 zbirka pesama „Kombinacije“.



VLADETA PETRIĆ: POLEMIKA

RAŠA POPOV

VELIKA I MALA LAŽ POEZIJE

(NASTAVAK SA TREĆE STRANE) rom. — Prava je poezija ono što se vrši „iz nekih drugih razloga“. Uobražavam da sam brisanjem jedne komezvonozvo-naške i s druge strane jedne anarhične struje isključio dva mogućna ekstrema neprogresiv-nosti (a progresivnost k-o nesilo-vana akcija jesta nužda) i da je to dijalektično mišljenje.

Tvrdio sam da poezija ima svoju laž, jer nikada poetska mijsao nije slika one lične nevolje koja je njen izvor. To je laž prva i mala. I zaista, evo gde dodjoh do potvrde toj uspatjenoj ideji, jer vidimo da poezija po svojoj dijalektičkoj suštini izražava laž. Jer ono što jest i što nije (a to mi se sviđa kao dijalektika) po našim konvencijama jeste bar u jednom slučaju laž. A taj jedan slučaj postoji vazda i večno (laž poezije postoji dakle uvek). U isto vreme tog lažnog slučaja ni-kada nema zbog nemoći da se rasplete večno (poezija je tek tada istinita). Istinita li je, istinita je u nemoći, jer je tada pred njom negacija i minimum zahteva pred njom stoji. I nema šta da se označi krivo ili da se oblaguje.

Ne izjavljujem da je dijalek-tička misao lažna. Ona nalazi u matematič silovitih potvrda, u atomskoj fizici i odviše. Samo hoću reći da po poetskim konven-cijama (a to su još uvek konven-cije izražavanja emocija, i ot-slikavanja spojeva ili raspo-renja), liriska istina ne može po-stojati.

KONKRETNA LAŽ POEZIJE KOD LIČNOG ISKAZA uslov-ljena je nematematičnošću trans-

formisanja ličnog refleksa u ličnu misao. Psihološki vidovi ove laž-ljivosti, karakteristične i za poe-ziju, izrazito su vidljivi u puber-tetu. Momče gubi nežnost kod majke, upravo odriče se te než-nosti, — želi neku drugu nežnost. Na drugoj strani te nežnosti nema. Medjutim njegov iskaz u to vreme nema nežnosti ni koliko ispod nokta. To je onaj grubi garaganski jezik, onaj šatrovačko krelasti iskaz jednog dileje. A taj dileja bi nežnosti i hteo bi da pevucka, ali kome?

Gde su žene naših puberteta? pitao se u dvadesetoj godini, pitao se u četrdesetoj godini (sećate li se nežne lirike klimak-tericara?), ali u petnaestoj godini nije s me o da prizna bol. Nije mogao. Takav je to refleks. I eto ti iz takve nežnosti i tankog čuća izvire gruba okrutna maj-munšuća pesma:

*pojavio se tada nežnih šmolja
s bolom,
ne uvidjajući svoju
sličnost s volom*

„Profesor“ će reći: — „amo-ralna omladina. Svirepi cink, pašče i gad. Hladni idiotizam savremene omladine“. A posredi je samo jedna opora čudljivost prirode, nemogućnost adekvatnog filozofskog uobličavanja ideja i psihizama. I to i jest otprilike „subjektivizam“ poezije — ta nje-na laž. Mala lična laž.

Kažu da je abreakcija bla-godatna spoznavanjem istine, ali poetska abreakcija, katarličko oslobodjenje, ukoliko postoji, drukčije je. Reći istinu momče. Pred tobom je fakt, taj rezultat

te istinoljublivosti i racionalnosti. Šta ćeš s faktom?

A pokušaj sada reći laž. Ispod tvoje laži je fakt, a preko nje tvoj san, a preko njega oko tvoje. I osećaš li napon? puca li ti duša od zabreklosti sveta. Srećne li poezije!

Ta poezija koja ima laž — to je poezija sreće.



MESEČNIK ZA KULTURU I UMETNOST. GODINA III 1957. BROJ 5. — (20) ODGOVORNI UREDNICI: FLORIKA STEFAN, UREDNICI: DEJAN POZNA-NOVIĆ, DRASKO REDJEP, IVAN HOROVIC I FLORIKA STEFAN. ESTETSKO - TEH-NIČKA OPREMA: IVAN HO-ROVIC. VINJETA: BOGDANKA POZNAKOVIC. LIST IZDAJE „PROGRES“. NOVI SAD, MAKSIMA GORKOG BROJ 20 TEKUĆI RACUN KOD NA-RODNE BANKE 900-T-514. BROJ TELEFONA 35-59

SLOG I ŠTAMPA: ŠTAMPA-RIJA „ZVEZDA“, VRBAS. REDAKCIJA I ADMINI-STRACIJA: NOVI SAD, MAKSIMA GORKOG BROJ 20. CENA PRIMERKU 20. — DIN. GOD. PRETPLATA 300. — DIN.